

Hodnotiaca správa za rok 2020

o koordinácii a zabezpečení synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnych stratégií v SR

Uznesením vlády SR č. 19 zo 17. januára 2018 bol schválený materiál Koordinácia nástrojov podpory EÚ a makroregionálnych stratégií v Slovenskej republike, ktorý mapuje stav nástrojov podpory Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a makroregionálnych stratégií v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) a navrhuje spôsoby ich optimalizácie a koordinačných mechanizmov pre čo najlepšie využitie pre plnenie cieľov stratégie Európa 2020 a podpore rozvoja krajiny a jej regiónov. Zároveň vláda SR v bode B.1. tohto uznesenia ukladá podpredsedníčke vlády a ministerke investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie úlohu vypracovať hodnotiacu správu za príslušný rok.

Uvedenú správu vypracováva Sekretariát Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, v zmysle svojho štatútu a na základe podkladov od príslušných riadiacich orgánov a zástupcov za relevantné nástroje podpory EÚ a SR a makroregionálnych stratégií.

Obsahom Hodnotiacej správy je informácia o zmenách v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, vrátane identifikácie nedostatkov a návrhu príslušných nápravných opatrení na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR.

Hodnotiaca správa je vypracovaná za rok 2020 a predkladá sa na rokovanie vlády SR ako informatívny materiál. Hodnotiaca správa bola predmetom schvaľovania Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, ktorá správu dňa 9. februára 2021 schválila.

A. Synergické účinky medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a EŠIF

Sekretariát Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR požiadal dňa 24. novembra 2020 v rámci riadneho on-line rokovania Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR, v mene podpredsedu Pracovnej komisie, jej členov o predloženie podkladov do Hodnotiacej správy v nasledovnom členení:

1. Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnymi stratégiami – vysvetliť a zdôvodniť jednotlivé zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní
2. Identifikácia nedostatkov a prípadných problémov, s ktorými sa RO stretli pri identifikovaní synergii
3. Návrh nápravných opatrení a prípadne návrh na prijatie nových postupov na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR

4. Informácie o konkrétnych zrealizovaných synergických účinkoch v projektových témach podporených prostredníctvom rôznych programov, alebo programov priamo riadených EÚ a SR

K bodu 1. Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní, intervenciách medzi programami EÚ a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR a makroregionálnymi stratégiami – vysvetliť a zdôvodniť jednotlivé zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní

Zmeny v plánoch vyhlasovania výziev a vyzvaní sa týkali najmä:

OP KŽP

OP KŽP aktualizoval plán výziev najmä z dôvodu doplnenia identifikovaných synergií pri oboch výzvach pre špecifický cieľ 2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy (verzia 3), z dôvodu doplnenia dvoch výziev (v rámci ŠC 2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy, v rámci ŠC 4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe a v rámci ŠC 4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple), posunu dátumov vyhlásenia výziev (v rámci ŠC 1.2.3, ŠC 1.2.3, ŠC 1.2.3) a dve výzvy boli vypustené z plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní (v rámci ŠC 2.1.1, ŠC 4.4.1)

OP II

Zmeny za oblasť dopravy (MDV SR – RO OP II)

Za oblasť dopravy boli najčastejším dôvodom na aktualizáciu nové vyzvania, ktoré sa do plánu dopĺňali priebežne v súlade so schválenými zámermi národných projektov. Ďalším dôvodom na aktualizáciu boli formálne úpravy týkajúce sa názvu a číslovania jednotlivých vyzvaní. Prvé rozsiahlejšie doplnenie plánu sa uskutočnilo v rámci verzie č. 3, kedy bolo do plánu doplnených 7 nových vyzvaní pre národné projekty Prioritnej osi č. 6 – Cestná infraštruktúra (mimo TENT-CORE) (PO6) a 7 nových vyzvaní pre národné projekty Prioritnej osi č. 3 – Verejná osobná doprava (PO3). V rámci verzie 3 neboli po vzájomnej komunikácii s relevantnými partnermi identifikované žiadne synergie medzi doplnenými vyzvaniami a programami EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ. Dôvodom neidentifikácie synergií bola skutočnosť, že programy s potenciálnymi synergickými špecifickými ako IROP alebo programy nadnárodnej spolupráce INTERREG neplánovali v danom období žiadne vyzvania.

Druhá výraznejšia úprava plánu bola vykonaná prostredníctvom verzie č. 8, v rámci ktorej vzrástol počet plánovaných vyzvaní za oblasť dopravy z 25 (verzia č. 7) na 52. Doplnené boli nové vyzvania pre Prioritnú os č. 1 – Železničná infraštruktúra (TEN-T CORE) a obnova mobilných prostriedkov (PO1) a Prioritnú os č. 2 – Cestná infraštruktúra (TEN-T) (PO2). Doplnené boli taktiež vyzvania v rámci PO3, 5 a 6. Z nových vyzvaní boli možné synergie identifikované pri vyzvaniach PO2 a PO6. V oboch prípadoch išlo o možnú synergiu s programom IROP a špecifickým cieľom „1.1 – Zlepšenie dostupnosti k cestnej

infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému“.

Posledná výraznejšia zmena bola vykonaná v závere roka, ktorá súvisela s prípravou plánu výziev a vyzvaní na rok 2021. V rámci verzie 10 boli prehodnotené plánované termíny vyhlásenia vyzvaní a väčšina vyzvaní PO3, ktoré ešte neboli vyhlásené, boli presunuté do plánu na rok 2021. V decembri boli na podnet od prijímateľov niektoré výzvy vrátené späť do plánu a vyhlásené ešte v roku 2020.

Zmeny za oblasť informatizácie (MIRRI SR – SO OPII PO 7)

Vyhlasovanie výziev a vyzvaní SO OPII PO7 v roku 2020 bolo ovplyvnené zmenou Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR k 1. júla 2020.¹⁾

Nižší počet vyhlásených výziev a vyzvaní SO OPII PO7 v roku 2020 súvisí aj s interným preskúmaním národných IT projektov, ktoré bolo vykonané na SO OPII PO7 v roku 2020. Predmetom interného preskúmania národných IT projektov bolo posúdenie nevyhnutnosti financovania jednotlivých národných projektov PO7 OPII v programovom období 2014 - 2020. Uvedené bolo vykonané aj v nadväznosti na bod B.1 z uznesenia vlády SR č. 257 z 28. apríla 2020 k návrhu opatrení financovaných z operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na boj s pandémiou COVID-19 a odstraňovanie a zmiernenie jej dôsledkov.

Jedným z výsledkov interného preskúmania národných IT projektov bolo uvoľnenie finančnej alokácie, ktorá bude využitá na financovanie aktuálnych tém v oblasti informatizácie. Tieto témy boli premietnuté do projektov, ktoré sú obsahom Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní na rok 2021.

Zároveň aktualizáciu Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní SO OPII PO7 ovplyvnila aj situácia súvisiaca s pandémiou COVID-19. V nadväznosti na túto situáciu SO OPII PO7 odstránil v rámci aktualizácie verzie 5 Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní OPII na rok 2020 vyzvania, ktoré boli schvaľované do zásobníka národných projektov. Táto zmena predstavuje zároveň najvýraznejšiu úpravu Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní na rok 2020 za SO OPII PO7.

V priebehu aktualizovania Plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní na rok 2020 v rámci výziev a vyzvaní SO OPII PO7 neidentifikoval žiadne relevantné synergie medzi doplnenými

¹ S účinnosťou od 1. júla 2020 plní úlohy Sprostredkovateľského orgánu pre prioritnú os 7 Informačná spoločnosť Operačného programu Integrovaná infraštruktúra Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v súlade s uznesením vlády SR č. 355 zo 04. júna 2020 k návrhu na zmenu niektorých uznesení vlády SR a určenie úloh v pôsobnosti Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v súvislosti so zánikom Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, zriadením Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a zmenou kompetencií Úradu vlády SR a niektorých ministerstiev v súlade so zákonom č. 134/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

výzvami a vyzvaniami a programami EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ. Uvedené bolo potvrdené aj vzájomnou komunikáciou s príslušným partnerom.

Zmeny za oblasť výskumu a inovácií (MH SR – SO OPII PO9-13, MŠVVaŠ SR – SO OPII PO9-10,13)

Zmeny v pláne vyhlasovania výziev a vyzvaní OP II sa týkali najmä integrácie výziev a vyzvaní OP VaI z dôvodu zlúčenia OP II a OP VaI do jedného operačného programu. V zmysle uvedeného došlo taktiež k zmene číslovania prioritných osí a špecifických cieľov pôvodného OP VaI. Ďalej to boli doplnenia nových výziev týkajúcich sa realizácie opatrení MH SR na podporu naštartovania ekonomiky po pandémie, ktoré neboli zahrnuté do návrhov pre využitie prostriedkov REACT-EU, presunutia niektorých výziev z predchádzajúceho roka a do nasledujúceho roka z dôvodu posunu termínov ich vyhlásenia. Zmeny sa týkali aj odstránenia niektorých výziev z dôvodu interných presunov a zmeny účelu použitia finančných prostriedkov v súvislosti s potrebou riešenia súčasnej krízovej situácie spojenej s COVID-19 (v nadväznosti na vládou SR schválený materiál „Návrh opatrení financovaných z operačných programov európskych štrukturálnych a investičných fondov na boj s pandemiou COVID-19 a odstraňovanie a zmiernenie jej dôsledkov“).

Aktualizácie plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní sa týkali aj posunu termínov vyhlásenia výziev z dôvodu finalizácie kľúčových vstupov pre prípravu predmetných výziev a zohľadnenia možnosti administratívnych kapacít zabezpečiť procesy týkajúce sa prípravy výzvy, schvaľovania projektov, ako aj realizácie projektov v danom čase, úpravy indikatívnej výšky finančných prostriedkov, predpokladaného názvu výzvy a oprávnených žiadateľov ako aj úpravy identifikovaných synergií na základe vzájomnej komunikácie a dohôd so zástupcami príslušných subjektov (doplnenie z dôvodu opodstatnenia z pohľadu zamerania podporovaných aktivít pri plánovaných výzvach, odstránenie z dôvodu neplánovania vyhlásiť výzvu v rámci príslušného subjektu a iné).

OP IZ

Pri OP IZ bolo v roku 2020 celkovo 9 zmien/aktualizácií vyhlasovania výziev a vyzvaní na rok 2020. Dôvody boli rovnaké ako po minulé roky – doplnenie výziev, posuny dátumov, zmeny indikatívnej výšky finančných prostriedkov atď.

OP EVS

V roku 2020 nevykonalo RO pre OP EVS ani jednu aktualizáciu Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní na rok 2020. Dôvodom prečo RO pre OP EVS neaktualizoval Plán vyhlasovania výziev a vyzvaní bolo, že dňa 1. apríla 2020 RO pre OP EVS prijal opatrenie súvisiace s mimoriadnou situáciou spojenou so šírením ochorenia COVID-19, spočívajúce v pozastavení prípravy a vyhlasovania ďalších výziev a vyzvaní. Z dôvodu uvedených opatrení prišlo k presunu časti finančnej alokácie OP EVS vo výške 26,9 mil. EUR

(ESF) z Prioritnej osi 1 OP EVS do operačného programu Ľudské zdroje (Prioritná os 3). Toto rozhodnutie sa týkalo všetkých pripravovaných národných projektov uvedených v Pláne vyhlasovania výziev a vyzvaní.

PRV

V roku 2020 boli vykonané 2 aktualizácie plánu výziev PRV. Prvou aktualizáciou sa zmenili termíny vyhlásenia, či ukončenia výziev a doplnili sa plánované výzvy na technickú pomoc, čo vyplynulo z aktuálnej situácie v jej implementácii. Druhou aktualizáciou sa doplnila výzva, ktorá reflektovala aktuálny stav PRV v r. 2020 a upravili sa termíny vyhlásenia a ukončenia výziev.

OP RH

V rámci OP RH 2014 – 2020 neboli v roku 2020 aktualizované výzvy. Dňa 11. februára 2020 boli aktualizované len 4 vyzvania TP z dôvodu úpravy alokácie. V rámci OP RH 2014 – 2020 nedochádza k prekryvaniu podpory EŠIF s ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR.

INTERREG V-A SK-CZ

V roku 2020 sa neuskutočnili žiadne zmeny v harmonograme výziev na rok 2020.

INTERREG V-A SK-AT

V rámci programu Interreg V-A SK-AT sa uplatňuje systém otvorených výziev až do vyčerpania alokácie programu. V roku 2020 prebehli uzávierky dvoch hodnotiacich kôl výziev – 7. kolo 28. februára 2020 a 8. kolo 30. novembra 2020.

OP TP

K 31. decembru 2020 bolo v rámci OP TP celkom otvorených 12 vyzvaní, ktoré budú podľa potreby priebežne až do vyčerpania alokácie programu aktualizované.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že najpočetnejšie zmeny sa dotýkali najmä: doplnenia nových výziev a vyzvaní, ich prehodnotenie, príp. ich presun z roku 2019 do roku 2020, odstránenia pôvodných výziev, úpravy názvu, zmeny termínu vyhlásenia a/alebo uzatvorenia výziev, indikatívnej výšky finančných prostriedkov, oprávneného územia, oprávneného žiadateľa, štruktúry, podmienok, formálnych úprav týkajúcich sa názvu a číslovania jednotlivých vyzvaní, administratívnych chýb vo výzvach (ovplyvnené vonkajším aj vnútorným prostredím) príslušných subjektov, vytvoreniu nových a prehodnoteniu existujúcich výziev a vyzvaní ako opatrení v reakcii na pandémiu COVID-19 a úpravy špecifických cieľov, úpravy projektových aktivít

K bodu 2. Identifikácia nedostatkov a prípadných problémov, s ktorými sa RO stretli pri identifikovaní synergii

Väčšina RO nezaznamenali výrazné problémy pri identifikácii synergii, spolupráca je na dobrej úrovni. Všetky identifikované, resp. neidentifikované synergie boli výsledkom vzájomnej komunikácie a dohody.

RO pre KŽP sa k identifikácii nedostatkov/problémov vyjadril, že interpretácia pojmu synergia v reálnej implementácii nie je jasná, t. j. ktoré aspekty je potrebné zohľadňovať (tematické zameranie výzvy, časový aspekt, oprávnenosť žiadateľov a pod.), existujú požiadavky na zrýchlenie čerpania, ktoré nevytvárajú priestor pre strategické plánovanie a koordináciu synergických väzieb a existujúca neprehľadnosť pri plánovaní synergii z dôvodu značného množstva operačných programov, prioritných osí a opatrení EŠIF ako aj ostatných nástrojov EÚ a SR. Ďalej ako problém uviedol neaktuálnosť identifikovaných synergických účinkov v prílohe č. 1 Metodického pokynu CKO č. 11 z hľadiska zamerania jednotlivých výziev/vyzvaní EŠIF a ostatných priamo riadených nástrojov EÚ a SR, pričom neplnenie účelu synergii vytvára zbytočnú administratívnu záťaž pre riadiace orgány (pri každej aktualizácii harmonogramu výziev je potrebné predkladať na schválenie Pracovnej komisii pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR aj dokument „Plán vyhlasovania výziev a vyzvaní“) bez požadovaných dopadov. Problémom sa javí aj vyhlasovanie otvorených výziev, ktoré v prípade, ak sú otvorené počas dlhšieho obdobia, strácajú väzby na pôvodne identifikované synergické výzvy, resp. opatrenia a identifikované synergie sa stávajú neaktuálnymi a reálna využiteľnosť informácií, poskytovaných potenciálnym žiadateľom pri identifikácii tzv. synergických výziev, aký majú pre nich praktický význam.

RO pre OP II

Napriek identifikácii možných synergii medzi jednotlivými nástrojmi podpory považujú za hlavný nedostatok ich praktickú nevyužiteľnosť. V rámci plánovania vyhlasovania výziev/vyzvaní a od toho sa odvíjajúcej doby predkladania a implementácie projektov potenciálnymi žiadateľmi/prijímateľmi v praxi RO/SO postupuje na základe vlastných priorít a potrieb (napr. možnosti administratívnych kapacít RO/SO zabezpečiť procesy týkajúce sa prípravy výziev, schvaľovania projektov, ako aj realizácie projektov v danom čase. V oblasti dopravy vychádza RO pri príprave plánu výziev a vyzvaní zo zoznamu národných projektov a zoznamu veľkých projektov).

V rámci plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní pre daný kalendárny rok jednotlivé subjekty plánujú vyhlásiť výzvy, v rámci ktorých môže dôjsť k možným synergickým účinkom, avšak termíny ich vyhlásenia v danom roku vôbec nekorešpondujú, resp. na seba nenadväzujú.

RO pre PRV konštatoval, že identifikácia synergii a súvisiaca administratíva je ponechaná na jednotlivé RO, príp. SO navzájom.

RO pre OP LZ nezaznamenal žiadne výrazné problémy pri identifikácii synergií.

RO pre OP EVS nezaznamenal žiadne závažné nedostatky pre identifikovaní synergií. Spolupráca medzi RO pre OP EVS a ostatnými riadiacimi orgánmi funguje v tejto oblasti veľmi dobre.

RO pre OP TP nepredkladá žiadne konkrétne nápravné opatrenia.

RO pre Interreg V-A SK-CZ a RO pre Interreg V-A SK-AT sa priamo nestretli so žiadnymi problémami pri identifikácii synergií. Spolupráca medzi jednotlivými RO je na veľmi dobrej úrovni.

K bodu 3. Návrh nápravných opatrení a prípadne návrh na prijatie nových postupov na zlepšenie celkovej koordinácie nástrojov podpory EÚ a SR

RO pre OP LZ nepredkladá žiadne nové nápravné opatrenia a odporúča zvážiť spojenie Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní s dokumentom Harmonogram výziev a vyzvaní (obsahuje v podstate rovnaké údaje).

RO pre OP II odporúča zaoberať sa návrhmi, ktoré boli predložené jednotlivými subjektmi v rámci hodnotiacej správy za rok 2019. Ďalej navrhuje zapracovanie pripomienok, ktoré boli prezentované na poslednom riadnom on-line zasadnutí pracovnej skupiny k návrhu aktualizácie MP CKO č. 11.

RO pre OP KŽP v rámci nápravných opatrení navrhuje a odporúča zjednodušiť zadefinovanie pojmov synergie a jasne zadefinovať, aké podmienky musia byť splnené, aby bolo možné výzvu zadefinovať ako synergickú k inej výzve. Navrhuje zabezpečiť vecnú koordináciu vyhlasovaní výziev/vyzvaní v rámci jednotlivých programov v rámci EŠIF ako aj ostatných priamo riadených nástrojov EÚ a SR. Ďalej odporúča prehodnotiť, resp. aktualizovať identifikované synergické účinky uvedené v prílohe č. 1 Metodického pokynu CKO č. 11 na základe relevancie k výzvam/vyzvaniu EŠIF a iných priamo riadených nástrojov EÚ a SR za účelom zhodnotenia reálneho stavu a zároveň znížiť administratívnu záťaž súvisiacu s prípravou Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní a uvedený dokument spojiť s dokumentom Harmonogram výziev a vyzvaní, ktorý obsahuje v podstate rovnaké údaje.

RO pre PRV pre zvýšenie efektivity práce RO a SORO navrhuje, aby identifikáciu synergií výziev a vyzvaní zabezpečoval koordinátor synergií, čím by sa administratívna záťaž znížila len na zaslanie návrhu plánu výziev a vyzvaní, resp. jeho aktualizácie a to bez potreby vypracovávaní dvoch ďalších dokumentov (informácia o spolupráci a zdôvodnenie identifikovania/neidentifikovania synergií).

RO pre EVS navrhuje, aby si príslušné riadiace orgány pri posudzovaní synergií medzi sebou si vymieňali aj stručný popis aktivít. Takýto postup by uľahčil identifikáciu synergií.

RO pre Interreg V-A SK-CZ ani RO pre Interreg V-A SK-A nepredkladá žiadne konkrétne nápravné opatrenia.

K bodu 4. Informácie o konkrétnych zrealizovaných synergických účinkoch v projektových témach podporených prostredníctvom rôznych programov, alebo programov priamo riadených EÚ a SR

RO pre OP II

Synergické účinky v rámci dopravných projektov

Pri vyzvaniach za dopravnú časť boli identifikované synergie medzi projektmi PO2 a 6 a vyzvaním IROP-PO1-SC11-2020-06 v rámci, ktorého sú podporené projekty výstavby a modernizácie vybraných úsekov ciest II. triedy na území Banskobystrického kraja. Z pohľadu IROP ide o podporu projektov vytvárajúcich prepojenie na infraštruktúru siete TEN-T alebo projekty, ktoré odstraňujú úzke miesta v cestnej doprave a sú dôležitou spojnicou pre miestnu/národnú verejnú osobnú dopravu. V rámci plánu OP II bolo pre územie Banskobystrického samosprávneho kraja vyhlásené vyzvanie na prípravu obchvatu mesta Krupina, vyzvanie na aktualizáciu štúdie realizovateľnosti rýchlostnej cesty R2 Zvolen – Košice a vyzvanie na projektovú prípravu rýchlostnej cesty R1 Banská Bystrica – Slovenská Ľupča. Nakoľko ide o predinvestičnú prípravu, zrealizovanie identifikovaných synergických účinkoch sa dá predpokladať až po realizácii samotnej investície.

V širšom kontexte bola v rámci vyzvaní OPII táto synergia identifikovaná aj pri ďalších projektoch realizovaných mimo územia Banskobystrického samosprávneho kraja, nakoľko tieto projekty prispievajú k budovaniu a modernizácii TEN-T infraštruktúry, čím sa vytvárajú predpoklady na vytvorenie ucelenej siete naprieč všetkými krajinami Slovenska.

V budúcnosti sa očakáva vznik novej synergie medzi módom verejnej osobnej dopravy na strane OP II a novým špecifickým cieľom 7.1 – Rozvoj dopravnej a zelenej infraštruktúry na strane IROP.

Synergické účinky v rámci výskumno-inovačných projektov

V rámci viacerých projektov financovaných z prostriedkov OP II boli identifikované synergické účinky pri tvorbe pracovných miest a podpore zamestnanosti prostredníctvom OP IZ. Uvedené sa v praxi premietlo do vytvorenia a obsadenia pracovných miest v subjekte prijímateľa v dôsledku realizácie aktivít projektu cez OP II, na ktoré mohol prijímateľ čerpať dotáciu aj z projektov OP IZ, resp. dotáciu z národného projektu ÚPSVaR, ktoré boli zamerané na podporu zamestnanosti.

Synergická podpora bola rovnako identifikovaná s nástrojmi poskytovanými prostredníctvom Slovak Investment Holding (SIH) alebo finančnými sprostredkovateľmi formou návratnej pomoci – finančných nástrojov (záručné produkty, úverové produkty, investície do vlastného imania, investície do rizikového kapitálu, atď.).

Z pohľadu zamerania podporovaných aktivít v zmysle iniciatív EK na podporu dobiehajúcich regiónov „Catching-up regions“ bol predmetný synergický účinok identifikovaný medzi podporou plánovanou z IROP, OP IZ a OP II týkajúcou sa rozvoja podnikania MSP v rámci spolupráce so strednými odbornými školami a transformácie uholného regiónu horná Nitra.

Synergický účinok k programom priamo riadeným EÚ a SR je identifikovaný v rámci viacerých výziev, ktoré boli v roku 2020 zahrnuté do plánu výziev a vyzvaní OP II. Uvedené sa týka výziev, ktoré budú vyhlásené MH SR ako SO pre OP II v roku 2021.

MH SR plánuje poskytovať synergickú podporu podnikom, ktoré sú prijímateľmi regionálnej investičnej pomoci poskytovanej zo štátneho rozpočtu SR na realizáciu investičných zámerov v oblasti priemyselnej výroby podľa zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Poskytnutím finančných prostriedkov vyčlenených na túto výzvu dôjde k synergickej podpore z OP II pre investičný zámer, ktorému sa zároveň poskytuje regionálna investičná pomoc zo zdrojov štátneho rozpočtu SR. Zdroje OP II budú prostredníctvom tejto výzvy predstavovať pre podniky ďalší (doplňkový) zdroj financovania investičných zámerov a to vo forme priamej pomoci určenej na nákup strojov, prístrojov, zariadení a súvisiaceho dlhodobého nehmotného majetku (priemyselné práva, licencie, know-how a pod.).

Synergický účinok k programom priamo riadeným EÚ je identifikovaný v rámci poskytovania podpory z OP II k financovaniu 1. fázy významných projektov spoločného európskeho záujmu IPCEI (Important Project of Common European Interest) a podpory projektov s tzv. pečatou výnimočnosti (Seal of Excellence), ktoré neboli podporené z priamo riadených programov EK.

RO pre EVS

Synergické účinky na úrovni národných projektov implementovaných v rámci OP EVS sú zabezpečené najmä prostredníctvom Systému vzájomnej koordinácie medzi OP II a OP EVS, ktorého schválenie a následné uplatňovanie bolo podmienkou Európskej komisie na implementáciu oboch OP.

Interreg V-A SK-CZ

V programe Interreg V-A SK-CZ neboli v roku 2020 v rámci vyhlasovaných výziev identifikované žiadne synergie. Interreg V-A SK-AT

V roku 2020 boli v rámci programu Interreg V-A SK-AT identifikované synergie s programom OP II (výzva v rámci ŠC 9.5 a 10.3 – synergia s otvorenou výzvou Interreg V-A SK-AT v rámci ŠC 1.1) a programom OP LZ (výzva v rámci ŠC 1.3.1 - synergia s otvorenou výzvou Interreg V-A SK-AT v rámci ŠC 1.2).

RO pre OP LZ

V roku 2020 neboli identifikované synergie s inými programami mimo EŠIF.

RO pre PRV uviedol, že synergické účinky výzvy na investície v poľnohospodárskych podnikoch a výzvy na obsahové námety projektov Operačných skupín EIP bude možné hodnotiť až po uskutočnení hodnotenia a výberu projektov, čo bude v r. 2021. Synergické účinky sa prejavujú pri implementácii stratégií Miestnych akčných skupín.

RO pre IROP

IROP uviedol, že v nadväznosti na zameranie výziev má vo svojich výzvach identifikované synergické účinky najmä s OP II, OP IZ a OP KŽP. Žiadatelia sú vo výzvach informovaní o synergických účinkoch k programom EŠIF a k ďalším programom EÚ a SR, a teda aj o možnostiach využitia, resp. spojenia finančnej podpory z EŠIF a iných priamo riadených nástrojov EÚ a SR v rámci projektu.

RO pre OP TP

RO OP TP v spolupráci s riadiacimi orgánmi ostatných OP priebežne identifikoval synergické prepojenia v rámci technických pomoci jednotlivých OP v nasledujúcich oblastiach - administratívne kapacity, hodnotenie a štúdie, systémová a technická podpora, informovanie a publicita.

OP TP pôsobí **doplňkovo** taktiež pre oblasť riadenia a zvyšovania kvality administratívnych kapacít EŠIF pre budovanie efektívnej verejnej správy, za ktorú je zodpovedné Ministerstvo vnútra SR ako Riadiaci orgán pre OP EVS. Podpora projektov na princípe doplnkovosti bola zabezpečená dodržiavaním nasledujúcich deliacich línií medzi OP EVS a OP TP - verejné obstarávanie, analytické kapacity, sociálny dialóg a boj proti korupcii.

B. Zástupcovia za príslušné nástroje podpory EÚ a SR

Gestor HP RMŽ a ND

Členom pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory Únie a SR je okrem expertných zástupcov RO, zástupcov SR zodpovedných za implementáciu programov EÚS, CKO aj gestor HP RMŽ a ND. Gestor HP RMŽ a ND má, ako každý člen pracovnej komisie, hlasovacie právo.

Gestor HP RMŽ a ND zabezpečuje horizontálne princípy prierezovo v rámci EŠIF. Pri zabezpečení koordinácie, posúdenia a preskúmvania synergií výziev, vyzvaní NP, vyzvaní veľkých projektov a vyzvaní projektov technickej pomoci, ako aj ich zmien GHP RMŽ a ND dohliada, aby boli HP RMŽ a ND správne a efektívne implementované v rámci EŠIF.

CEF – Doprava

V nadväznosti na predošlú Hodnotiacu správu, bola koncom roka 2019 otvorená viacročná výzva CEF Doprava tzv. „reflow“, ktorá dočerpáva nevyužitú prostriedky z kohézných obálok (napr. z neúspešných projektov alebo projektov, ktorým boli znížené granty).

V rámci tejto výzvy boli so svojimi projektmi úspešní dvaja slovenskí prijímatelia – Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) a Verejné prístavy (VP). Projekty boli schválené a podpísané v priebehu roka 2020.

ŽSR pripravilo projekt „Modernizácia koridoru, štátna hranica ČR/SR – Čadca – Krásno nad Kysucou (mimo), železničná trať, 3. etapa“. Projekt sa nachádza na Balticko-jadranskom

koridore a jeho cieľom je modernizácia existujúcej dvojkolajovej železničnej trate za účelom zvýšenia spoľahlivosti a bezpečnosť železničnej infraštruktúry, skrátenia cestovného času a zvýšenia príťažlivosti železníc. Financovanie v rámci grantu CEF predstavuje takmer 40 mil. EUR.

Ďalším projektom je „Štúdia uskutočniteľnosti verejného prístavu Bratislava“. Cieľom projektu je vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti pre rozvoj prístavu v Bratislave, ktorý sa nachádza na koridore základnej siete Rýn-Dunaj. Štúdia posúdi uskutočniteľnosť rôznych alternatív a analyzuje najvhodnejšie usporiadanie vrátane technickej a finančnej analýzy, peňažných tokov, CBA a hodnotenia vplyvov na životné prostredie. Výška grantu určeného pre uvedenú štúdiu presahuje 1,3 mil. EUR. EK aj koncom roka 2020 otvorila ďalšiu (a pravdepodobne poslednú v rámci obdobia 2014-2020) viacročnú výzvu CEF Doprava (tzv. „reflow II“). Vybrané projekty z uvedenej výzvy budú však známe v druhej polovici roka 2021.

Dunajský nadnárodný program

V troch štandardných výzvach bolo celkovo schválených 112 projektov; účasť SK v 68 projektoch (99 projektových partnerov, z toho 2 vedúci partneri). V prvej výzve (prebiehala v dvoch kolách v rokoch 2015 a 2016) bolo schválených 55 projektov – účasť SK: v 37 projektoch – celkový počet SK partnerov bol: 2 hlavní a 53 projektových partnerov. Celková alokácia 100 miliónov eur. Druhá výzva prebehla v roku 2017 a bolo v nej schválených 22 projektov – účasť SK: 19 projektových partnerov v 13 projektoch. Celková alokácia 40 miliónov eur. V roku 2019 bola v dvoch kolách otvorená tretia štandardná výzva, ktorá bola vyhodnotená v roku 2020. Schválených v nej bolo celkovo 35 projektov, pričom v 18 projektoch je Slovensko zastúpené celkovo 25 projektovými partnermi.

Výzva na Seed Money Facility – špecifická výzva na predloženie projektov zameraných na prípravu projektov strategických z hľadiska dunajskej stratégie, otvorená bola v roku 2017 – schválených celkovo 19 projektov, v ktorých má SK účasť 1 vedúci partner a traja projektoví partneri. Celková alokácia bola cca 1,5 milióna eur.

Okrem toho sa z prostriedkov Dunajského nadnárodného programu finančne podporujú koordinátori jednotlivých prioritných oblastí dunajskej stratégie. Prioritnú oblasť 4 (ochrana vôd) spolukoordinuje Ministerstvo životného prostredia SR a prioritnú oblasť 7 (vedomostná spoločnosť) Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Stredná Európa

V štyroch výzvach bolo schválených celkovo 138 projektov; celková účasť SK v 53 projektoch (68 projektových partnerov, z toho traja vedúci partneri). Prvá výzva prebehla v roku 2015 s alokáciou 84,5 miliónov eur, účasť SK: 20 partnerov v 15 projektoch. Druhá výzva bola v roku 2016 s alokáciou 90 miliónov eur, účasť SK: 23 partnerov (z toho jeden vedúci partner) v 16 projektoch. Tretia výzva v roku 2018 s alokáciou cca 75 miliónov eur, účasť SK: 22 partnerov (z toho dvaja vedúci partneri) v 19 projektoch. Štvrtá, kapitalizačná výzva prebehla v roku 2019. Má podmienenú alokáciu približne 8,5 mil. eur, to znamená, že

projekty budú financované z úspor z predchádzajúcich výziev. V tejto štvrtej výzve bolo schválených 9 projektov s účasťou troch projektových partnerov zo SR.

Synergie zo strany DNP a SE nie sú aktívne identifikované, nakoľko SR v týchto programoch nie je riadiacim orgánom, avšak spolupráca a komunikácia s riadiacimi orgánmi pri určovaní synergií prebieha na dobrej úrovni.

ESPON 2020

Cieľom programu je podpora výskumu v oblasti územného plánovania a rozvoja, a taktiež na propagáciu a podporu európskeho územného rozmeru v oblasti rozvoja a spolupráce, a to prostredníctvom tvorby územných dôkazov. Riadiacim orgánom programu je Ministerstvo energetiky a územného plánovania so sídlom v Luxembursku, ďalšie orgány programu a prvostupňová kontrola tiež sídlia v Luxembursku.

V roku 2020 bolo v rámci špecifických cieľov 1, 2, 3, ktoré zahŕňajú projekty aplikovaného výskumu, cielených analýz a nástrojov, vyhlásených 11 výziev. Zároveň sa v tomto roku, ku koncu programového obdobia, program ESPON 2020 zameriaval najmä na propagačné aktivity programu a samotné vykonávanie programu v rámci špecifických cieľov 4 a 5. Z tohto dôvodu bolo vyhlásených 5 výziev. Za implementáciu aktivít programu ESPON je zodpovedný jediný prijímateľ – ESPON EGTC, ktorý zabezpečuje vyhlasovanie výziev a aj kontrolu možných synergických účinkov s ostatnými programami.

Ministerstvo dopravy a výstavby SR, ako národný orgán programu ESPON 2020, neeviduje žiadne synergické účinky s ostatnými programami.

Program INTERACT

Program Európskej územnej spolupráce INTERACT poskytuje svoje služby programom územnej spolupráce (Interreg) vo všetkých členských štátoch EÚ, v Nórsku a vo Švajčiarsku. Poskytuje odborné poradenstvo prostredníctvom školení, workshopov, seminárov, konferencií; pomáha vytvárať siete kontaktov a pracovné skupiny; publikuje praktické príručky, štúdie, výskumy, vytvára vzory formulárov; poskytuje taktiež individuálne poradenstvo. Cieľom je posilnenie účinnosti politiky súdržnosti podporovaním výmeny skúseností, prenosu osvedčených postupov a šírenia inovatívnych prístupov medzi programami Interreg a partnermi, program taktiež prispieva svojimi aktivitami o.i. aj v rámci makroregionálnych stratégií, a to najmä moderovaním štruktúrovaného dialógu a zabezpečením výmeny skúseností pri budovaní kapacít pre makroregionálne stratégie, identifikáciou potenciálu pre ďalšie výmeny a spoluprácu, návrhmi na ďalšiu tematickú koordináciu a spoluprácu a zefektívnenie komunikačných aktivít. V súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 program Interact flexibilne zareagoval a presunul pripravované podujatia do virtuálneho priestoru, čo umožnilo i naďalej poskytovať služby cieľovým skupinám bez prerušenia. Program INTERACT taktiež uskutočnil prieskum medzi Interreg programami, aby zmapoval ich aktuálne potreby a prispôbil svoje služby súčasnej situácii. Aktuálne naďalej poskytuje služby online formou a plynulo pokračuje v implementácii, resp. napĺňaní cieľov programu.

Interreg Europe

Cieľom programu medziregionálnej spolupráce Interreg Europe je prostredníctvom výmeny skúseností a osvedčených postupov medzi regiónmi a vzdelávania sa v oblasti tvorby politík a stratégií, zlepšiť implementáciu politík a programov regionálneho rozvoja, predovšetkým programov spadajúcich pod cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca v štyroch prioritných oblastiach: „Výskum, technologický vývoj a inovácie“, „Konkurencieschopnosť MSP“, „Nízkouhlíkové hospodárstvo“ a „Životné prostredie a efektívne využívanie zdrojov“. Tento cieľ sa program snaží dosiahnuť prostredníctvom dvoch opatrení: podporou projektov medziregionálnej spolupráce a platformy pre štúdium európskych politík regionálneho rozvoja.

Celkovo boli na úrovni programu v rozmedzí rokov 2015 – 2018 vyhlásené štyri verejné výzvy (pozn. každý rok jedna), pričom každá výzva bola otvorená pre všetky štyri prioritné osi. V roku 2019 boli schválené úspešné projekty podané v poslednej štvrtej výzve programu, čím sa zazmluvnili všetky finančné prostriedky alokované v programe (viac ako 320 mil. eur). Z tohto dôvodu už program neotvoril ďalšie nové výzvy v roku 2020. V rámci všetkých štyroch verejných výziev programu Interreg Europe bolo schválených 258 projektov, na realizácii ktorých sa zúčastňuje 2 091 projektových partnerov z celej Európy. Na národnej úrovni bolo celkovo schválených 22 projektov za účasti 25 slovenských projektových partnerov.

Ministerstvo hospodárstva SR, ako národný orgán programu Interreg Europe, neviduje synergické účinky s ostatnými programami, keďže v tomto programe nevystupuje ako riadiaci orgán. (Výzvy vyhlasuje riadiaci orgán vo Francúzsku na základe rozhodnutia nadnárodného monitorovacieho výboru zloženého zo zástupcov 30 zapojených štátov.) Komunikácia s ostatnými slovenskými riadiacimi orgánmi pri určovaní synergií prebiehala v priebehu roka 2020 bez problémov.

C. Makroregionálne stratégie v Slovenskej republike

Makroregionálne stratégie sa stali neoddeliteľnou súčasťou politického rámca EÚ, majú veľký potenciál a jedinečným a inovačným spôsobom prispievajú k spolupráci v rámci EÚ, ako aj k spolupráci so susednými krajinami. Makroregionálne stratégie tvoria jedinečný integrovaný rámec na riešenie spoločných výziev a sú relevantným nástrojom na optimálne využitie existujúcich finančných zdrojov, najmä v kontexte globalizácie.

V súčasnosti existujú štyri makroregionálne stratégie - baltická, dunajská, jadransko-iónska a alpská stratégia.

Týždeň makroregionálnych stratégií

V dňoch 17. až 21. februára 2020 sa v Bruseli uskutočnil týždeň makroregionálnych stratégií vrátane zasadnutia skupiny na vysokej úrovni pre makroregionálne stratégie. Zastúpenie malo 39 krajín a cieľom bolo stimulovať spoluprácu medzi rôznymi makroregionálnymi stratégiami, ako aj medzi makroregionálnymi stratégiami a inštitúciami EÚ v Bruseli. Medzi hlavné témy patrili synergie medzi makroregionálnymi stratégiami a kohéznou politikou vrátane embeddingu, vývoj v jednotlivých stratégiách (v rámci EUSDR sa hovorilo najmä o aktualizácii Akčného plánu) či prepojenie na nové priority EÚ (Európska zelená dohoda)

Stratégia EÚ pre dunajský región

Činnosti spolupráce v rámci dunajskej stratégie sa zameriavajú na štyri piliere: prepojenie regiónu; ochrana životného prostredia; budovanie prosperity prostredníctvom bezpečnosti a budovania kapacít a posilňovanie sociálno-ekonomických hľadísk. Konkrétna spolupráca sa sústreďuje na 12 prioritných oblastí.

Dňa 6. apríla 2020 bol oficiálne zverejnený revidovaný Akčný plán dunajskej stratégie ako pracovný dokument Komisie. Ide o kľúčový dokument pre napredovanie dunajskej stratégie smerom k ukotveniu (embeddingu) do post 2020 programov. Otázka financovania a tiež embeddingu je aj naďalej jednou z hlavných tém v rámci EUSDR. Táto téma je aktuálna aj kvôli prípravám na nové programové obdobie v kohéznej politike 2021-2027. Na stretnutiach národných koordinátorov sa zvýšená pozornosť venovala prepojeniu makroregionálnych stratégií s operačnými programami tak, aby už v procese programovania na obdobie 2021-2027 boli kľúčové priority stratégie brané do úvahy. Je preto potrebné úzko spolupracovať s riadiacimi orgánmi.

Dňa 5. októbra 2020 boli schválené priority dunajskej stratégie pre embedding, celkovo bolo identifikovaných 36 opatrení (3 za každú z 12 oblastí).

V poradí 9. výročné fórum sa konalo 22. októbra 2020 vo virtuálnom prostredí pod chorváckym predsedníctvom. Hlavná téma fóra bola definovaná pomerne všeobecne ako trvalo udržateľný rozvoj dunajského regiónu. V rámci fóra prebehlo stretnutie na ministerskej úrovni a 3 diskusné panely na tému udržateľného regionálneho rozvoja - z ekologickej perspektívy (napr. klimatické ciele do roku 2050 a správa EÚ o stave prírody z októbra 2020), ekonomickej perspektívy (napr. dopad krízy na podnikateľov a podnikateľky či úloha vedeckých kapacít) a zo sociálnej perspektívy (napr. embedding v ESF+).

Najdôležitejšou udalosťou v roku 2020 z hľadiska Slovenskej republiky bolo prevzatie predsedníctva stratégie Slovenskom od 1. novembra 2020. Slovenské predsedníctvo potrvá rok, do konca októbra 2021. Na prvom, neformálnom stretnutí národných koordinátorov, ktoré sa konalo 27. novembra 2020, boli prezentované priority slovenského predsedníctva. Z tematického hľadiska ide najmä o digitalizáciu, inovácie, zmenu klímy a ochranu biodiverzity. Okrem toho bude snahou Slovenska aj posilnenie spolupráce subjektov zapojených do implementácie stratégie a zapojenie nečlenských krajín EÚ. Hlavnou úlohou

však bude pokračovať v úsilí o zapracovanie cieľov dunajskej stratégie do fondov EÚ v nadchádzajúcom programovom období.

Dňa 23. novembra 2020 bola schválená nová komunikačná stratégia EUSDR, ktorá má uľahčiť komunikáciu vízie a cieľov dunajskej stratégie dovnútra aj navonok za účelom podpory makroregionálnej spolupráce v dunajskom regióne.

Dňa 22. decembra 2020 bola zverejnená Správa o implementácii dunajskej stratégie za rok 2019. Zameriava sa najmä na revíziu Akčného plánu, embedding, monitorovanie a hodnotenie, komunikačné aktivity a budovanie kapacít. Popisuje tiež uskutočnené aktivity za každú z prioritných oblastí.

Stratégia EÚ pre karpatský región

Po konzultáciách v Európskom výbore regiónov bolo v decembri 2019 prijaté stanovisko Komisie pre politiku územnej súdržnosti a rozpočet EÚ k Makroregionálnej karpatskej stratégii, v ktorom pripomína a potvrdzuje svoju podporu vytvoriť túto stratégiu a vyzýva k podpore aj Európsku komisiu. Makroregionálna stratégia je pri zohľadnení špecifického charakteru krajín alebo ich regiónov a ich špecifického potenciálu a potrieb, ako aj v plánovaní budúcnosti politiky súdržnosti po roku 2020 nástroj, ktorý umožní efektívnejšie využívať dostupné finančné prostriedky v rámci cieľa Európskej územnej spolupráce prostredníctvom vytvorenia stabilného systému spolufinancovania a zavádzania opatrení na podporu regiónov v karpatských krajinách.

Slovenská republika participuje na Stratégii EÚ pre karpatský región od roku 2003, kedy bola podpísaná Medzinárodná právna dohoda o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatský dohovor) na 5. ministerskej konferencii EHK OSN „Životné prostredie pre Európu“ v Kyjeve v máji 2003. Karpatský dohovor podpísalo všetkých sedem štátov karpatského regiónu (Poľsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Srbsko, Rumunsko a Ukrajina). Ešte v roku 2019 poľský minister Jerzy Kwieciński informoval pána podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu o znovuo tvorení témy Karpatskej stratégie ako aj o zriadení Karpatskej výkonnej Rady. Slovenská republika uvítala znovuo tvorenie témy Karpatskej iniciatívy, ponúkla spoluprácu v rámci novovznikajúcej Karpatskej výkonnej Rady a navrhla, aby SR zastávalo pozíciu podpredsedu.

Dňa 21. februára 2020 sa uskutočnilo Inauguračné stretnutie Karpatskej výkonnej Rady v Krasicyne v Poľsku, ktorú tvorili zástupcovia relevantných ministerstiev signatárskych krajín deklarácie z Krynice z roku 2018 (Poľsko, Maďarsko, Ukrajina, Slovensko), v ktorej deklarovali zámer vytvoriť Karpatskú stratégiu. Cieľom Karpatskej výkonnej rady je naplánovať ďalšie kroky smerujúce k prijatiu piatej makroregionálnej stratégie EÚ (spustenie diskusie v Rade EÚ a začatie prác zo strany EK). Slovenská republika bola zastúpená vtedajším Úradom podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu.

V septembri a v novembri 2020 prebehli zasadnutia Karpatskej medziregionálnej skupiny v Európskom výbore regiónov, ktorých predmetom bolo najmä napredovanie v otázke vytvorenia Karpatskej makroregionálnej stratégie. Na podporu vzniku Karpatskej stratégie

bola prezentovaná spoločná deklarácia Poľska a RO regiónov z Brašova či spoločné stanovisko SK8. V októbri sa pod vedením Poľska uskutočnila videokonferencia na tému vzniku Makroregionálnej stratégie EÚ pre Karpatský región.

Dňa 14. októbra 2020 sa uskutočnilo online rokovanie o Makroregionálnej stratégii EÚ pre Karpatský región v rámci poľského predsedníctva V4.

Plánované podujatia na rok 2021

V dňoch 1. až 5. marca 2021 sa prostredníctvom VTC uskutoční Európsky týždeň makroregionálnych stratégií vrátane zasadnutia skupiny na vysokej úrovni pre makroregionálne stratégie.

V novembri 2021 sa uskutoční 10. výročné fórum dunajskej stratégie, ktoré bude zamerané na zelenú a digitálnu transformáciu.

D. Závery

Dňa 27. januára 2020 sa konalo online zasadnutie Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR z dôvodu vysvetlenia a doriešenia pripomienok a návrhov od riadiacich orgánov pri identifikácii nedostatkov a prípadných problémov, s ktorými sa RO stretli v rámci identifikovania synergií. Výsledok zasadnutia je uvedený v záveroch k synergiám.

1. Závery k synergiám

Sekretariát Pracovnej komisie pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR spracúva ďalšiu aktualizáciu Metodického pokynu č. 11 (verzia č. 7) na zabezpečenie koordinácie synergických účinkov medzi EŠIF a inými nástrojmi podpory EÚ a SR (vrátane príslušných príloh) pre programové obdobie 2014-2020. Sekretariát pri aktualizácii spolupracuje s Odborom metodiky a koordinácie subjektov sekcie CKO, najmä vo veci vznesenej pripomienky k zlúčeniu Plánu vyhlasovania výziev a vyzvaní (príloha č. 3 MP CKO č. 11) s dokumentom Harmonogram výziev (ako samostatný vzor CKO č. 5), z dôvodu nadbytočných duplicitných informácií. Spoločným cieľom je simplifikácia procesov, ale súčasne zvyšovanie transparentnosti a zlepšenie informovanosti konečných prijímateľov a s týmto cieľom bude upravovaná aj metodika.

Pri pripomienke k zjednodušeniu zadefinovania pojmu synergie a jej praktickej využiteľnosti, resp. nevyužiteľnosti pre RO ako aj žiadateľov Sekretariát zdôrazňuje, že pri zadefinovaní sa vychádzalo z metodických pokynov a dokumentov priamo od Európskej komisie, ktoré boli dosť ťažko uchopiteľné a zrozumiteľné. Sekretariát sa snažil spracovať Metodický pokyn čo najjednoduchšie a v rámci možností zrozumiteľne, avšak pojmy a pokyny z metodík a dokumentov EK nebolo možné kompletne zmeniť a prepracovať spôsobom, ako požadovali príslušné RO, ktoré historicky trvajú na významnej miere autonómnosti rozhodovacích

procesov. Ďalším dôvodom je diskontinuita vecnej problematiky na jednotlivých RO a nízka priorita obsahového riešenia synergií v rámci činnosti jednotlivých RO.

Pripomienky týkajúce sa neprehľadnosti pri plánovaní synergií z dôvodu značného množstva operačných programov, zníženie administratívy, požiadavky na zrýchlené čerpanie a pod., Sekretariát nedokáže tieto skutočnosti ovplyvniť, nakoľko vyplývajú z nastavenia riadenia a implementácie celého procesu EŠIF v programovom období 2014 až 2020 zohľadňujúc špecifiká vyplývajúce z realizácie plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní toho ktorého RO. Konkrétny vplyv na vecné a časové nastavenie synergických účinkov má napr.: zmeny politických priorít vplývajúce na manažment výziev a vyzvaní, individuálne personálne zmeny, a s tým súvisiaci nedostatok informácií, dlhodobé hodnotenie výziev, početné aktualizácie vybraných plánov vyhlasovania výziev a vyzvaní, pasivita a pod.

Vzhľadom k tomu, že sa nachádzame v záverečných rokoch implementácie programového obdobia 2014-2020 a výzvy/vyzvania sa budú vyhlasovať už len v roku 2021 z dôvodu splnenia ich realizácie do konca roku 2023, týmto aj synergie a prípadné aktualizácie Plánov výziev a vyzvaní pre programové obdobie 2014-2020 sa budú vydávať pravdepodobne už len v roku 2021 z dôvodu ukončovania implementácie. Z tohto dôvodu sa Metodický pokyn č.11 už nebude systémovo prepracovávať zásadným spôsobom. Pri metodickom pokyne na nové programové obdobie bude jeho spracovanie jednoduchšie už len z dôvodu existencie iba jedného operačného programu a jedného riadiaceho orgánu.

Problematiku synergií nie je možné odstrániť zo systému riadenia EŠIF vzhľadom na dikciu všeobecného nariadenia EK 1303/2013 ako aj pozíciu Európskej komisie pri nastavovaní nového programového obdobia 2021-2027.

V súčasnosti, v súlade s novými pravidlami a nariadeniami EK (Common Provisions Regulation - Debrief by the Presidency of the trilogue on 1 December 2020) v zmysle posledného kompromisného znenia návrhu legislatívy (najmä tzv. všeobecného nariadenia), bude potrebné synergie správne a účelovo nastaviť v spolupráci s rezortmi, ktorých sa bude táto oblasť obsahovo dotýkať. To vytvára príležitosť, resp. priestor na uplatnenie pripomienok, návrhov a odporúčaní, ktoré bude treba vziať do úvahy pri novom nastavení problematiky synergií za intenzívnej spolupráce s príslušnými rezortmi. Ich dôležitosť sa zvyrazňuje potrebou synergií nielen medzi fondmi EÚ so zdieľaným riadením a priamo riadenými nástrojmi EÚ, ale v budúcom období aj medzi zdrojmi kohéznej politiky a Next generation EÚ, teda aktivitami Plánu obnovy a odolnosti.

Na záver možno skonštatovať, že hmatateľné synergické účinky v roku 2020 sa prejavili najmä v programoch OP II, OP EVS, OP EZ a IROP. Tieto výsledky sa dosiahli napriek významným realokáciám a operatívnym zmenám spôsobenými aplikáciou opatrení na prekonanie COVID-19 krízy. Vzájomná synergia sa dotýkala najmä dopravných projektov, projektov v rámci výskumu a inovácií, pri tvorbe pracovných miest a podpore zamestnanosti, na podporu dobiehajúcich regiónov „Catching-up regions“ a na transformáciu uhoľného regiónu horná Nitra. Synergické výzvy štyroch operačných programov (OP II, OP EVS, IROP, OP EZ) pre zvýšenie kvality odborného vzdelávania a odstránenie nesúladu medzi požiadavkami zamestnávateľov a výstupmi

vzdelávacieho systému sú príkladmi, ktoré musia byť replikované a použité v rámci intervenčnej logiky obdobia 2021-2027, kde bez synergií opatrení cieľov nebudeme schopní zabezpečiť digitálnu a zelenú transformáciu ekonomiky a spoločnosti.

2. Závery k makroregionálnym stratégiám

Správa a Závery Rady o implementácii makroregionálnych stratégií EÚ

Dňa 23. septembra 2020 Európska komisia prijala 3. Správu o implementácii makroregionálnych stratégií za obdobie od polovice roku 2018 do polovice roku 2020. Okrem hodnotenia implementácie makroregionálnych stratégií sa zaoberá tiež úlohou, ktorú môžu makroregionálne stratégie zohrávať pri riešení krízy spôsobenej pandémiou COVID-19. Z pohľadu dosiahnutých úspechov sa zameriava najmä na tri spoločné priority pre všetky makroregionálne stratégie: životné prostredie a klimatická zmena; výskum, inovácie a ekonomický rozvoj; konektivita (doprava, energetika, digitálne siete).

Dňa 2. decembra 2020 boli po rokovaní Pracovnej skupiny priateľov predsedníctva pre makroregionálne stratégie v Rade EÚ schválené **závery Rady k implementácii makroregionálnych stratégií EÚ**. Závery Rady vítajú Správu o implementácii makroregionálnych stratégií, zdôrazňujú dôležitosť makroregionálnych stratégií v procese programovania post 2020, poukazujú na potrebu budovania kapacít a riadenia so zameraním na výsledky, vplyv makroregionálnych stratégií na európsku susedskú politiku a politiku rozširovania a na výzvy spojené s krízou spôsobenou pandémiou COVID-19. Závery tiež ponechávajú možnosť vzniku nových makroregionálnych stratégií.

Slovensko sa týmto aj naďalej aktívne zapája do problematiky makroregionálnych stratégií.